

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**
(підпис) (ініціали, прізвище)

20 листопада 2020 року
М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«СТРАХОВІ ПОСЛУГИ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузі знань 07 Управління та адміністрування
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2020

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	2
	1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	–	2
	1.2. Лекції		3
	1.3. Семінарські заняття	–	4
	1.4. Самостійна робота студентів	–	11
	1.5. Індивідуальні завдання	–	13
	1.6. Підсумковий контроль	–	14
2.	Схема нарахування балів	–	16
3.	Рекомендовані джерела	–	18
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	24

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин																	
		Денна форма навчання, у т.ч.											Заочна форма навчання						
		Усього	в університеті					на робочому місці на підприємстві, в установі, в організації					Усього	у тому числі					
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС	Усього	Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.		СРС	Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Страхові послуги і особливості їх реалізації	11	2	2	-	-	7	12	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
2.	Порядок укладання та ведення страхової угоди	13	2	4	-	-	7	12	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-
3.	Особисте страхування	15	4	4	-	-	7	16	4	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
4.	Страхування підприємницьких та фінансово-кредитних ризиків	13	4	2	-	-	7	14	2	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
5.	Сільськогосподарське страхування	11	2	2	-	-	7	12	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
6.	Транспортне страхування	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
7.	Страхування майна і відповідальності громадян	15	4	4	-	-	7	12	-	-	-	-	12	-	-	-	-	-	-
	Всього годин:	90	20	20	-	-	50	90	10	-	-	-	80	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Страхові послуги і особливості їх реалізації	2
1.1.	Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, що характеризують страхову послугу.	
1.2.	Служба маркетингу страхової компанії та її функції. Особливості маркетингу в страхуванні та його завдання.	
1.3.	Права і обов'язки страхових посередників.	
2.	Порядок укладання та ведення страхової угоди	2
2.1.	Страхова угода та її основні етапи. Заява про страхування: форма подання, зміст, значення. Порядок укладення договору страхування.	
2.2.	Права і обов'язки сторін страхової угоди.	
2.3.	Страховий акт: зміст, порядок складання. Порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум).	
3.	Особисте страхування	4
3.1.	Особисте страхування та його види.	
3.2.	Необхідність і сутність страхування життя.	
3.3.	Види страхування життя. Таблиця смертності: призначення, зміст, порядок складання.	
3.4.	Медичне страхування.	
3.5.	Суб'єкти медичного страхування та взаємовідносини між ними.	
4.	Страхування підприємницьких та фінансово-кредитних ризиків	4
4.1.	Роль страхування в забезпеченні потреб підприємств у страховому захисті.	
4.2.	Форми і види страхування.	
4.3.	Необхідність та значення страхування технічних ризиків.	
4.4.	Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.	
5.	Сільськогосподарське страхування	2
5.1.	Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції в Україні.	
5.2.	Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.	
5.3.	Страхування сільськогосподарських тварин. Порядок укладення договорів страхування сільськогосподарських тварин, визначення і сплати страхових платежів.	
6.	Транспортне страхування	2
6.1.	Поняття автотранспортного страхування. Види страхування.	
6.2.	Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.	
6.3.	Міжнародна система «Зелена картка»: виникнення та сутність.	
7.	Страхування майна і відповідальності громадян	4
7.1.	Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян.	
7.2.	Види та механізм страхування майна.	
7.3.	Страхування будівель і споруд.	
7.4.	Страхування тварин в господарствах громадян.	
7.5.	Страхування відповідальності громадян.	
	Усього	14

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Страхові послуги і особливості їх реалізації

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Страхова послуга як специфічний товар. Ознаки, що характеризують страхову послугу.
- 1.2. Страхові агенти та їхні функції. Система генеральних агентств. Страхові брокери та їхні функції.
- 1.3. Роль реклами в реалізації страхових послуг. Види страхової реклами та вимоги до неї.
- 1.4. Контроль з боку страхових компаній та держави за наданням страхових послуг.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових, ситуаційних завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: стихійне лихо, нещасний випадок, страховий захист, страхування, ознаки страхування, функції страхування, принципи страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- ознаки страхових послуг;
- страхові компанії та її функції;
- канали реалізації страхових послуг;
- права і обов'язки страхових посередників;
- функції страхових агентів;
- система генеральних агентств;
- функції страхування та їх зміст.

Ситуаційне завдання 1. Страховий брокер – компанія „ЛТД” для одержання свідоцтва про внесення до державного реєстру страхових та перестрахових брокерів подає у Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг усі необхідні документи. Відповідно до чинного законодавства дайте відповіді на такі запитання:

- 1) протягом якого строку Нацфінпослуг повинна надати рішення щодо включення до реєстру або відмови у цьому проханні?
- 2) що є підставами для відмови у внесенні страхового брокера до державного реєстру?
- 3) що є підставою для видачі Нацфінпослуг свідоцтва про внесення до реєстру?
- 4) право надання яких послуг страховим та перестраховки брокером засвідчує надане свідоцтво?
- 5) які вимоги до страхових та перестрахових брокерів висуваються Нацфінпослуг після видачі свідоцтва під час провадження посередницької діяльності у страхуванні та перестраховуванні?
- 6) в якому разі свідоцтво підлягає переоформленню?
- 7) в якому разі відбувається видача дублікату свідоцтва про внесення до державного реєстру страхових та перестрахових рокерів?
- 8) як здійснюється контроль за діяльністю страхових (перестрахових) брокерів і в яких випадках Нацфінпослуг приймає розпорядження про виключення страхових (перестрахових) брокерів з реєстру?

Семінарське заняття 2

Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди

Питання для усного опитування та дискусії

21. Страхова угода та її основні етапи. Заява про страхування: форма подання, зміст, значення.
22. Порядок укладення договору страхування. Права і обов'язки сторін страхової угоди.
23. Виплата страхового відшкодування. Дії страхувальника при настанні страхової події.
24. Страховий акт: зміст, порядок складання. Порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум).

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань та написання карток контрольного опитування з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: класифікація страхування, страхування, співстрахування, перестрахування, галузі, підгалузі, види страхування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- призначення та основні критерії класифікації страхування;
- класифікаційна характеристика страхування;
- класифікація за об'єктами: галузі, підгалузі та види страхування;
- класифікація страхування за історичними ознаками;
- класифікація страхування за родом небезпек;
- поділ страхування на ризикові види та на страхування життя;
- класифікація за формами проведення страхування;
- принципи обов'язкового та добровільного страхування, спільні ознаки та відмінності;
- системи страхування та франшизи.
- обов'язкове страхування в Україні: призначення та види.

Ділова гра

Формування заяви на страхування. Порядок укладення договору страхування. Матеріали гри надає викладач навчальної дисципліни.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Особисте страхування

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Особисте страхування: зміст, значення в забезпеченні страховим захистом громадян. Необхідність і сутність страхування життя.
- 3.2. Види страхування. Таблиця смертності: призначення, зміст, порядок складання. Типи страхування життя.
- 3.3. Страхування пенсій: необхідність, сутність Страхування пенсій в Україні: сучасний стан, проблеми.
- 3.4. Універсальні та спеціалізовані поліси медичного страхування та їх сутність. Медичне страхування громадян, що виїжджають за кордон.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань, розрахункових задач та ситуаційних завдань з питань теми заняття.

Задача 1. Найманий працівник у перший день роботи одержав травму на підприємстві, де встановлено чотириденний робочий тиждень, або 32 години. Нормальна тривалість робочого часу за професією працівника становить 40 годин на тиждень при п'ятиденному робочому тижні. Тарифна ставка працівника становить 2500 грн на місяць. Визначити середньоденну заробітну плату для оплати днів тимчасової непрацездатності.

Задача 2. З добровільно застрахованою особою 6 липня 2020 р. стався нещасний випадок на виробництві. У грудні 2020 р. МСЕК установила 40 відсотків втрати нею професійної працездатності, а до грудня особа хворіла. За розрахунковий період застрахованою особою сплачено страхові внески відповідно до заробітної плати 10000 грн. Діяльність застрахованої особи належала до 7-го класу професійного ризику виробництва, страховий тариф для 7-го класу - 0,93 відсотка. Середньомісячна кількість календарних днів у році становить 30,44.

1. Розрахувати допомогу по тимчасовій непрацездатності за рахунок коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків та професійних захворювань, а також щомісячну страхову виплату.

2. Розрахувати страхову виплату від страхової компанії, якщо страхова сума на страхування від нещасних випадків становить 100 000 грн., а по травматизму - 50000 грн. Згідно таблиці страхових виплат отриманий перелом передбачає 35 % виплату.

Ситуаційне завдання 1. Новостворена страхова компанія „Дельта” планує отримати ліцензію на страхування життя. У Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг страховик подає такі документи:

- копії установчих документів та копію свідоцтва про реєстрацію;
- довідку банку, що підтверджує сплачений статутний фонд у розмірі 1 млн євро;
- правила (умови) страхування;
- економічне обґрунтування запланованої страхової діяльності;
- інші необхідні документи.

Поясніть, чи буде надана ліцензія страховій компанії, і протягом якого терміну державна Комісія з регулювання ринків фінансових послуг України зобов'язана розглянути подані документи.

Ділова гра «Медичне страхування»

Виконується в групах за допомогою комп'ютерного забезпечення, вихідні матеріали видає викладач індивідуально для кожної групи).

Сім'я Петренків у складі (кількість членів сім'ї, їх види діяльності та рівень доходів конкретизуються для кожної підгрупи окремо) звернулася в страхову компанію щоб застрахувати своє здоров'я.

Завдання:

1. Підберіть поліс страхування (наповнення та складові);
2. Оформіть даний поліс та сформууйте пакет документів;
3. Запропонуйте додаткові опції або програми страхування (з подальшим оформленням);
4. Визначте вартість страхового пакету кожного члена родини, та загальне страхове навантаження на сім'ю.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: ризик, страховий ризик, страховий випадок, ризик-менеджмент, ідентифікація ризику, групи ризику, страховий тариф, брутто-ставка страхового тарифу, нетто-ставка страхового тарифу, навантаження, нетто-премія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- підходи до визначення ризику і страхових ризиків;
- основні характеристики страхових ризиків;
- класифікація ризиків у страхуванні;
- методи оцінки страхових ризиків;
- використання ризик-менеджменту у вітчизняній страховій практиці;

- характеристика основних етапів управління ризиком;
- ризикові обставини і страховий випадок;
- математична, статистична та експертна ймовірність ризику.

Семінарське заняття 4-5

Тема 4. Страхування підприємницьких та фінансово-кредитних ризиків

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Необхідність та значення страхування технічних ризиків. Види страхування.
- 4.2. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
- 4.3. Кредитні ризики та їх характеристика. Організаційні форми страхування кредитів та їх характеристика.
- 4.4. Страхування товарних кредитів. Страхування споживчих кредитів. Страхування заставного майна.
- 4.5. Страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування банківських гарантій.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань та розрахункових задач з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: страховий ринок, функції страхового ринку, андеррайтер, сюрвеєр, аварійний комісар, аджастер, диспашер, інфраструктура страхового ринку, страховий продукт, страховий брокер, перестраховий брокер, страховий агент.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях: поняття страхового ринку та його структура;

- суб'єкти страхового ринку та взаємовідносини між ними;
- поняття страхового маркетингу, його завдання, функції та значення;
- дослідження ринку страхових послуг і формування попиту на страхові продукти;
- страхові продукти, порядок їх створення та оформлення;
- страхові посередники й аквізиція;
- реклама та її значення для формування попиту на страхову послугу;
- роль посередників на страховому ринку України;
- рекламна робота страхової компанії;
- переваги та недоліки відкриття страхового ринку України для іноземних страховиків;
- принципи та система організації маркетингу в страхуванні;
- служба маркетингу страховика та її структура;
- реалізація страхових продуктів і укладання договорів страхування;
- організаційне забезпечення страхового маркетингу.

Задача 1. Визначити суму страхового відшкодування, що отримає підприємство промисловості від страховика за договором страхування збитків внаслідок перерв у виробництві. Підприємство не працювало 6 місяців. За цей час були здійснені такі витрати:

-комунальні витрати- 3450 грн.

-заробітна плата робітників- 22450 грн.

- недоотриманий прибуток внаслідок простою- 850 тис. грн. За договором страхування встановлено безумовну франшизу- 3 % .

Задача 2. Вартість майна підприємства складає 62000 тис.грн., страхова сума -5800 тис. грн. Розрахувати страхове відшкодування за системою першого ризику і пропорційної відповідальності у випадку:

а)повної загибелі застрахованого майна;

б)пошкодження застрахованого майна на 30%.

Задача 3. Визначити суму страхового відшкодування, що отримає підприємство від страховика

за договором страхування збитків внаслідок перерв у виробництві. Підприємство не працювало 6 місяців. За цей час були здійснені такі витрати:

-комунальні витрати- 6450 грн.

-заробітна плата робітників- 122450 грн.

- недоотриманий прибуток внаслідок простою - 1850 тис. грн. За договором страхування встановлено безумовну франшизу- 5 % .

Ділова гра «Підприємницькі ризики магазину продуктів «Щодня»

Підбір виду страхування підприємницьких ризиків для продуктового магазину та розрахунок страхової премії та страхового захисту (за видами). Матеріали гри надає викладач навчальної дисципліни.

Семінарське заняття 6-7

Тема 5. Сільськогосподарське страхування

Питання для усного опитування та дискусії

5.1. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції в Україні.

5.2. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.

5.3. Страхування сільськогосподарських тварин. Порядок укладення договорів страхування сільськогосподарських тварин, визначення і сплати страхових платежів.

5.4. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств. Порядок виплати страхового відшкодування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Задача 1. Застраховано врожай кукурудзи терміном на 1 рік. Обумовлено, що врожай застрахований на 80% від його вартості. Середня урожайність з 1 га за минулі 5 років визначена у розмірі 45 ц з одного га при загальній площі посіву 500 га. Фактична урожайність поточного року досягла 42 ц, закупівельна ціна одного центнеру - 300грн. Визначити розмір збитків сільськогосподарського підприємства та суму страхового відшкодування.

Практичне завдання (виконується в групах за допомогою комп'ютерного забезпечення, вихідні матеріали видає викладач індивідуально для кожної групи). Селянин Петренко Іван Іванович звернувся в страхову компанію щоб застрахувати сільськогосподарських тварин.

Завдання:

5. Підберіть поліс страхування (наповнення та складові);
6. Оформіть даний поліс та сформууйте пакет документів;
7. Запропонуйте додаткові опції або програми страхування (з подальшим оформленням);
8. Визначте вартість страхового пакету.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: страхова система, страхові трести, горизонтальна та вертикальна інтеграція страхових компаній, .

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- значення страхової компанії в економічній системі;
- роль технічного забезпечення у розвитку страхування;
- основні організаційні форми прояву тенденції щодо концентрації капіталу у страховій справі. класифікаційних ознаках поділу страхових компаній;
- поняття товариства взаємного страхування?
- принципи формування організаційної структури страхової компанії;
- особливості системи управління страховою компанією — акціонерним товариством.
- вимоги, які висувають до страхових агентів;

- умови створення та діяльності філій страхових компаній;
- особливості ризик-менеджменту діяльності страхової компанії;
- роль ситуаційного планування в системі управління ризиком;
- методи управління ризиком;
- оцінка впливу факторів ризику страховика на дієвість системи фінансового менеджменту.

Семінарське заняття 8-9

Тема 6. Транспортне страхування

Питання для усного опитування та дискусії

61. Поняття автотранспортного страхування. Види страхування. Розвиток системи автотранспортного страхування. Сучасний стан автотранспортного страхування в Україні.

62. Основні умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів в Україні.

63. Економічна необхідність і особливості страхування морських ризиків. Страхування морських суден.

64. Страхування відповідальності власників повітряних суден. Страхування громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.

65. Обов'язкове авіаційне страхування: сутність, значення. Обов'язкове страхування відповідальності експлуатанта повітряного судна за збитки, які можуть бути завдані ним при виконанні авіаційних робіт.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових та ситуаційних завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: державне регулювання страхової діяльності, заходи прямого державного регулювання, заходи непрямого державного регулювання, ліцензування страхової діяльності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- необхідність, мета та значення державного регулювання страхової діяльності;
- державна політика в галузі страхування та напрями її вдосконалення;
- методи державного регулювання страхової діяльності;
- органи нагляду за страховою діяльністю, їх функції та завдання;
- порядок реєстрації страхових компаній;
- умови ліцензування страхової діяльності та порядок видачі ліцензії на проведення страхування;
- правове забезпечення страхової діяльності в Україні;
- державний контроль за діяльністю страховика.

Ситуаційне завдання 1. Новостворена страхова компанія „Орфей” має намір отримати ліцензію на здійснення страхування повітряного транспорту. Для отримання ліцензії заявник подає у Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг документи, перелік яких передбачено Законами України „Про страхування” і „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг прийняла позитивне рішення про видачу ліцензії та оформила її протягом 5 робочих днів з дня надходження документа, що підтверджує внесення плати за видачу ліцензії.

Через півроку після отримання ліцензії на страхування повітряного транспорту страхова компанія „Орфей” створила новий відокремлений підрозділ, що провадитиме страхову діяльність згідно з отриманою ліцензією. Через рік страхова компанія змінила своє місцезнаходження та найменування (зміна найменування не пов'язана з реорганізацією страховика).

Дайте відповіді на такі запитання:

- який розмір та яка періодичність плати за видачу ліцензії страховій компанії „Орфей”?
- чи надає отримана ліцензія право на проведення перестрахування за видом страхування, що розглядається?

- які дії повинна здійснити страхова компанія „Орфей” для того, щоб новостворений відокремлений підрозділ страховика надавав послуги зі страхування повітряного транспорту?
- назвіть підстави та порядок переоформлення і анулювання ліцензії.

Практичне завдання (виконується за допомогою комп’ютерного забезпечення).
Власник автомобіля Сітроєн С4 2016 року випуску, місце реєстрації місто Хмельницький, з водійським стажем 1 рік звернувся в страхову компанію для оформлення полісу ОСАГО.

Завдання:

9. Підберіть поліс ОСАГО (наповнення та складові);
10. Оформіть даний поліс та сформууйте пакет документів;
11. Запропонуйте додаткові опції або програми страхування (з подальшим оформленням);
12. Визначте вартість страхового пакету.

Семінарське заняття 10

Тема 7. Страхування майна і відповідальності громадян

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Страховий захист особистої власності громадян: необхідність, види страхування.
- 7.2. Страхування будівель, що належать громадянам. Порядок виплати страхового відшкодування.
- 7.3. Страхування тварин, що належать громадянам. Порядок виплати страхового відшкодування.
- 7.4. Страхування засобів транспорту, що належать громадянам. Порядок виплати страхового відшкодування.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових та ситуаційних завдань з питань теми заняття.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: особисте страхування, страхування життя, страхування від нещасних випадків, страхування додаткової пенсії, добровільне медичне страхування, майнове страхування, страхування відповідальності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- призначення, суть та класифікація особистого страхування;
- страхування життя: види, умови та порядок укладання договорів;
- необхідність і значення страхування від нещасних випадків;
- характеристика обов’язкових видів страхування від нещасних випадків;
- добровільне індивідуальне та колективне страхування від нещасних випадків;
- медичне страхування і його розвиток в Україні;
- страхування рент і пенсій;
- необхідність і значення майнового страхування;
- страхування майна юридичних осіб: об’єкти, види, основні умови та порядок укладання договорів страхування;
- страхування майна фізичних осіб: принципи страхового захисту власності громадян, об’єкти та основні умови страхування;
- основні види та особливості проведення страхування транспортних засобів;
- страхування вантажів і багажу;
- страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень;
- формування ринку майнового страхування в Україні;
- авіаційне страхування, його види та форми;
- основні види страхування цивільної відповідальності та їх розвиток в Україні;

- порядок і умови обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів;
- страхування професійної відповідальності та його економічний зміст;
- економічний зміст страхування кредитних ризиків;
- екологічне страхування: види, форми та основні умови страхування;
- страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції;
- порядок і умови страхування відповідальності адміністрації (власників, роботодавців) підприємства в процесі господарської діяльності.

Задача 1. Будинок вартістю 20000 грн. застрахований на 10000 грн. Договором передбачена система пропорційної відповідальності. Визначити суму страхового відшкодування при наступних розмірах збитку: 7000 грн., 10000 грн., 20000 грн.

Задача 2. Розрахувати суми першого і другого ризику при страхуванні майна, якщо його вартісна оцінка становить 5 000 грн, страхова сума - 4 800 грн, а сума збитків від настання страхового випадку - 2 000 грн.

Задача 3. Вартість майна підприємства складає 62000 тис.грн., страхова сума -5800 тис. грн. Розрахувати страхове відшкодування за системою першого ризику і пропорційної відповідальності у випадку:

- а) повної загибелі застрахованого майна;
- б) пошкодження застрахованого майна на 30%.

Задача 4. Розрахувати суму страхового відшкодування при страхуванні майна з використанням системи пропорційної відповідальності, якщо вартісна оцінка даного майна становить 5 тис. грн, страхова сума – 4 тис. грн, а фактична сума збитків – 3,7 тис. грн.

Задача 5. Розрахувати суму страхового відшкодування при умовній та безумовній франшизі, якщо сума складає 500 грн, франшиза – 10 %, а збитки становлять в першому випадку – 25 грн, в другому – 100 грн, в третьому – 600 грн.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Страхові послуги». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички в управлінні фінансовими потоками страхової компанії.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Страхові послуги» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по 7 темах та індивідуального розрахункового завдання. Письмова робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та індивідуальне завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та заслуховування. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Тема 1: Страхові послуги і особливості їх реалізації

1. Визначте особливості контролю з боку страхових компаній та держави за наданням страхових послуг.
2. Дослідіть асортимент страхових послуг, який пропонується в Україні фізичним особам.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення визначте, які є особливості контролю з боку страхових компаній? Як держава контролює надання страхових послуг? Здійсніть дослідження асортименту страхових послуг для фізичних осіб в Україні.

Тема 2. Порядок укладання та ведення страхової угоди

1. Визначте особливості організації діяльності аварійних комісарів в Україні
2. Дослідіть порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум).

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення опишіть організацію діяльності аварійних комісарів. Проведіть дослідження порядку виплати страхових сум.

Тема 3. Особисте страхування

1. Охарактеризуйте довічне страхування: порядок укладення договорів страхування, обчислення і сплати страхових платежів.
2. Визначте сутність універсальних та спеціалізованих полісів медичного страхування.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрийте, що собою являє довічне страхування, опишіть порядок укладення договорів страхування. Визначте сутність та порівняйте універсальні та спеціалізовані поліси медичного страхування.

Тема 4. Страхування підприємницьких та фінансово-кредитних ризиків

1. Визначте механізм страхування відповідальності товаровиробників за забруднення навколишнього середовища.
2. Опишіть умови страхування за Єдиним банківським полісом.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення зазначте який механізм страхування відповідальності товаровиробників за забруднення навколишнього середовища. Визначте та проаналізуйте умови страхування за Єдиним банківським полісом.

Тема 5. Сільськогосподарське страхування

1. Визначте особливості організації роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню сільськогосподарських тварин.
2. Охарактеризуйте організацію роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення розкрийте, особливості страхування сільськогосподарських тварин. Який розмір суми збитку та страхового відшкодування? Опишіть організацію роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню будівель та майна сільськогосподарських підприємств.

Тема 6 Транспортне страхування

1. Охарактеризуйте процес страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом.
2. Визначте необхідність, особливості та стан космічного страхування.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення зазначте, в чому полягає процес страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Опишіть переваги та недоліки космічного страхування та в чому воно полягає.

Тема 7. Страхування майна і відповідальності громадян

1. Опишіть засади організації роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню будівель, що належать громадянам.
2. Визначте організаційні засади роботи страховика по визначенню збитку і страхового відшкодування по страхуванню засобів транспорту, що належать громадянам.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу за темою самостійної роботи і на підставі її вивчення опишіть сутність роботи страховика по визначенню суми збитку і страхового відшкодування по страхуванню будівель та транспорту, що належать громадянам.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі презентацій. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами. Студент обирає одну зі страхових послуг, таким чином, щоб в межах групи страхові продукти не збігалися та затверджує свій вибір у викладача.

Завдання

1. Коротка характеристика страхової послуги (1-2 сторінки);
2. Формування комерційної пропозиції потенційному клієнту відповідно до виду обраної страхової послуги у трьох варіанта (мінімальний, оптимальний та ВІП-пакет).

1.5.2. Темы рефератів-оглядів

1. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхових послуг України.
2. Основні характеристики страхової послуги як товару.
3. Огляд міжнародного ринку страхових послуг.
4. Професійна підготовка актуаріїв в Україні.
5. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
6. Особливості маркетингової політики страхової компанії.
7. Державні програми розвитку страхового ринку України.
8. Нормативне забезпечення ринку страхових послуг.
9. Документальне супроводження страхових послуг.
10. Вирішення спорів і припинення дії договору страхування.
11. Проблеми особистого страхування в Україні та можливі шляхи їх вирішення.
12. Роль страхування життя в розвитку інвестиційного ринку країни.
13. Стан та перспективи розвитку пенсійного страхування в Україні.
14. Світовий досвід страхування життя та пенсій.
15. Історичний огляд страхування від нещасного випадку.
16. Стан та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.
17. Світовий досвід страхування від нещасних випадків.
18. Специфіка роботи страхової компанії при організації обов'язкових та добровільних видів страхування.
19. Принципи формування страхових резервів при медичному страхуванні.
20. Програми медичного страхування.
21. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні.
22. Світовий досвід медичного страхування.
23. Роль страхування у розвитку підприємництва.
24. Особливості страхування підприємницьких ризиків.
25. Страхування відповідальності товаровиробника
26. Страхування відповідальності за невиконання комерційних договорів.
27. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
28. Світовий досвід страхування підприємницьких ризиків.
29. Економічна необхідність страхування в сільському господарстві.
30. Характеристика обов'язкових видів сільськогосподарського страхування в Україні.
31. Зарубіжний досвід страхування в сільському господарстві.
32. Стан та розвиток сільськогосподарського страхування в Україні.
33. Особливості страхування комп'ютерної техніки баз даних.
34. Стан та перспективи розвитку страхування технічних ризиків в Україні.
35. Особливості страхування післяпускових гарантійних зобов'язань.
36. Зарубіжний досвід страхування технічних ризиків.
37. Стан та перспективи розвитку страхування фінансово-кредитних ризиків в Україні.
38. Зарубіжний досвід страхування у фінансово-кредитній сфері.
39. Зарубіжний досвід страхування депозитів.
40. Законодавче забезпечення страхування депозитів в Україні.
41. Історичні аспекти розвитку страхування у фінансово-кредитній сфері.
42. Стан та перспективи розвитку автотранспортного страхування в Україні.

43. Завдання та функції міжнародної системи страхування — Зелена картка.
44. Зарубіжний досвід автотранспортного страхування.
45. Шахрайство в автотранспортному страхуванні.
46. Особливості страхування вантажів, що перевозяться автотранспортом
47. Стан та перспективи розвитку морського страхування в Україні.
48. Історичні аспекти формування та розвитку морського страхування.
49. Зарубіжний досвід морського страхування.
50. Міжнародні засади морського страхування.
51. Особливості страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом.
52. Міжнародні засади авіаційного страхування.
53. Визначення та аналіз проблем космічного страхування.
54. Аналіз економічних засад авіаційного страхування в Україні.
55. Зарубіжний досвід авіаційного страхування.
56. Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом.
57. Реалізація превентивної політики страховика.
58. Страховий захист відносин між найманими робітниками та роботодавцями.
59. Міжнародні аспекти страхування відповідальності виробника за якість продукції.
60. Міжнародний досвід страхування громадян.
61. Визначення та класифікація видів страхування громадян

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену з виконанням тестових завдань і розв'язуванням задач за темами навчальної дисципліни.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Страхова послуга як специфічний товар.
2. Ознаки, що характеризують страхову послугу.
3. Служба маркетингу страхової компанії та її функції.
4. Особливості маркетингу в страхуванні та його завдання.
5. Права і обов'язки страхових посередників.
6. Страхова угода та її основні етапи.
7. Заява про страхування: форма подання, зміст, значення.
8. Порядок укладення договору страхування.
9. Права і обов'язки сторін страхової угоди.
10. Страховий акт: зміст, порядок складання.
11. Порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум).
12. Особисте страхування та його види.
13. Необхідність і сутність страхування життя.
14. Види страхування життя.
15. Таблиця смертності: призначення, зміст, порядок складання.
16. Медичне страхування.
17. Суб'єкти медичного страхування та взаємовідносини між ними.
18. Форми і види страхування.
19. Необхідність та значення страхування технічних ризиків.
20. Сутність та економічний зміст страхування фінансово-кредитних ризиків.
21. Розвиток і сучасний стан страхування майна виробників сільськогосподарської продукції в Україні.
22. Страхування урожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень.
23. Страхування сільськогосподарських тварин.
24. Порядок укладення договорів страхування сільськогосподарських тварин, визначення і сплати страхових платежів.
25. Поняття автотранспортного страхування.
26. Види страхування.
27. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.

28. Міжнародна система «Зелена картка»: виникнення та сутність.
29. Розвиток і сучасний стан страхування особистої власності громадян.
30. Види та механізм страхування майна.
31. Страхування будівель і споруд.
32. Страхування тварин в господарствах громадян.
33. Страхування відповідальності громадян.
34. Страхова послуга як специфічний товар.
35. Ознаки, що характеризують страхову послугу.
36. Страхові агенти та їхні функції.
37. Система генеральних агентств.
38. Страхові брокери та їхні функції.
39. Роль реклами в реалізації страхових послуг.
40. Види страхової реклами та вимоги до неї.
41. Контроль з боку страхових компаній та держави за наданням страхових послуг.
42. Страхова угода та її основні етапи.
43. Заява про страхування: форма подання, зміст, значення.
44. Порядок укладення договору страхування.
45. Права і обов'язки сторін страхової угоди.
46. Виплата страхового відшкодування.
47. Дії страхувальника при настанні страхової події.
48. Страховий акт: зміст, порядок складання.
49. Порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум).
50. Міжнародні засади авіаційного страхування.
51. Стан та перспективи розвитку морського страхування в Україні.
52. Зарубіжний досвід автотранспортного страхування.
53. Страхування відповідальності за невиконання комерційних договорів.
54. Страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища.
55. Світовий досвід страхування підприємницьких ризиків.
56. Стан та перспективи розвитку медичного страхування в Україні.
57. Світовий досвід медичного страхування.
58. Роль страхування у розвитку підприємництва.
59. Стан та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.
60. Світовий досвід страхування від нещасних випадків.

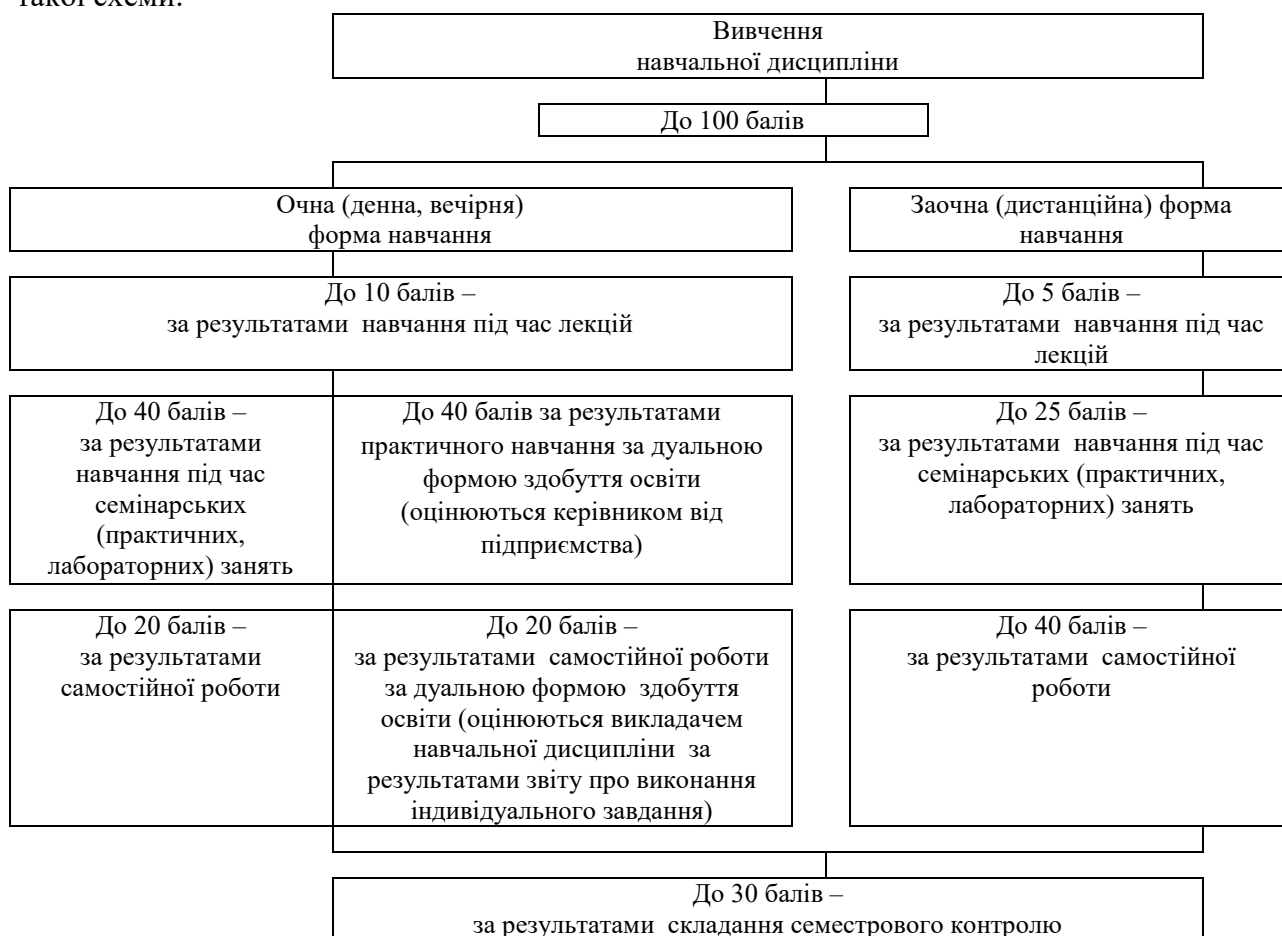
1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Необхідність державного регулювання страхової діяльності.
 2. Міжнародна система “Зелена карта”: виникнення та сутність.
 3. Тестові завдання.
1. Що складає зміст категорій страхового захисту:
- а) спосіб локалізації небезпечних об'єктів;
 - б) економічні відносини щодо попередження усунення локалізації та відшкодування збитків унаслідок несприятливих подій;
 - в) механізм забезпечення підприємств фінансовими ресурсами;
 - г) збільшення товарних запасів у зв'язку з впливом чинника сезонності.
2. Чисті ризики — це:...
- ...
- 5....
4. Задача.

Розрахувати розмір страхового відшкодування та страхового платежу, якщо господарюючий суб'єкт застрахував своє майно строком на 1 рік з відповідальністю за крадіжку зі зломом на суму 400 тис. грн. Ставка страхового тарифу 0,3 % від страхової суми. Згідно з договором передбачена умовна франшиза в розмірі 2 %, при якій надається знижка тарифу 6 %. Фактичний збиток страхувальника а) 6,8 тис. грн, б) 9 тис. грн.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Особливості оцінювання за дуальною формою здобуття освіти

При проходженні навчання за дуальною формою здобуття освіти здобувач вищої освіти максимально може отримати 40 балів за шкалою ЄКТС за результатами практичного навчання та 5 балів за результатами теоретичного навчання. Керівник від страхової компанії оцінює результати навчання студента за дуальною формою здобуття освіти шляхом заповнення таблиці оцінювання в індивідуальному завданні студента з урахуванням якості та повноти засвоєння матеріалу.

За результатами самостійної роботи за дуальною формою здобуття освіти студент може отримати 20 балів, які виставляються викладачем навчальної дисципліни за результатами оцінювання відповідного розділу звіту про виконання індивідуального завдання.

Підсумкова оцінка визначається за результатами проходження навчального курсу здобувачем вищої освіти шляхом додавання оцінок керівника від страхової компанії, викладача навчальної дисципліни та за результатами підсумкового контролю.

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час проведення семінарських занять здійснюється шляхом перенесення результатів оцінювання від страхової компанії у журнал обліку роботи академічної групи. Алгоритм підрахунку балів за поточну роботу та самостійну роботу студента регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова» від 1 вересня 2020 року, наказ ХУУП імені Леоніда Юзькова від 28 серпня 2020 року № 312 / 20 та відповідає наступним пунктам.

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатком 1 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

З навчальної дисципліни «Страхові послуги» для студентів денної форми навчання передбачено проведення 9 лекційних занять. Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Розподіл балів для лекцій з навчальної дисципліни «Страхові послуги»

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій/балів									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Денна	10	1,0	2,0	3,0	4,0	5,0	6,0	7,0	8,0	9,0	10,0

2.3. З навчальної дисципліни «Страхові послуги» для студентів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної форми навчання передбачено проведення 10 семінарських занять.

За результатами семінарського заняття кожному з студентів до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

2.4. Обсяг балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Страхові послуги» для студентів розподіляється пропорційно за виконання 7 письмових робіт (1 письмова робота по кожній темі). Залежно від їх обсягу та складності, студент може одержати не більше 7 балів.

Індивідуальне завдання виконане за пропонованою темою наукової роботи оцінюються окремо та складає не більше 13 балів. Загалом за виконання самостійної роботи студент денної форми навчання може одержати максимально 13 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Розподіл балів для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Страхові послуги»

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми / кількість балів							Разом балів
		1	2	3	4	5	6	7	
1	Максимальна кількість балів за одну письмову роботу з відповідної теми	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	7,0
2	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	13,0							13,0
	Усього балів								20,0

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену з навчальної дисципліни «Страхові послуги», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 28 серпня 2020 року, протокол № 1).

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані слухачами магістратури відповіді в усній та письмовій формі відповідно на питання та задачі і

тестові завдання екзаменаційного білета, наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Розподіл балів для семестрового контролю з навчальної дисципліни
«Страхові послуги»**

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета				Разом балів
		1	2	3	4	
1.	Максимальна кількість балів за усну відповідь на кожне питання екзаменаційного білета	7,5	7,5	-	-	15,0
2.	Максимальна кількість балів за розв'язання задачі екзаменаційного білета	-	-	10,0	-	10,0
3.	Максимальна кількість балів за письмову відповідь на тестові завдання	-	-	-	5,0	5,0
	Усього балів	7,5	7,5	10,0	5,0	30,0

2. Рекомендовані джерела

3.1. Основні джерела

1. Антонік В. І. Страхування та страхові послуги у господарській діяльності : навч. посіб. для студентів екон. спец. ВНЗ / В. І. Антонік, В. Д. Кононенко, Є. К. Бабець, О. В. Антонік, Т. В. Квітка. - Кривий Ріг : Р. Козлов, 2015. – с. 711
2. Говорушко Т.А. Страхування: навч. посібник / Т.А. Говорушко. – К.: ЦУЛ, 2011. – 376 с.
3. Дема Д. І. Страхування: навч. посіб./ Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І.В. Дем'янюк; за ред. Д. І. Деми. – Житомир: Рута, 2010. – 481с.
4. Долгошея Н.О. Страхування в запитаннях та відповідях: навч. посібник / Н.О. Долгошея. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 318 с.
5. Осадець С.С. Страхування: підручник [/ Осадець С.С., Артюх Т.М., Гаманкова О.О., Колотило О.Д., Кривошлик Т.Д.]. — К.: КНЕУ, 2007. — 464с.
6. Страхування: підручник. У 2 ч. Ч. 2 / [Пікус Р.В., Приказюк Н.В., Моташко Т.П., Лобова О.М., Нечипоренко В.І., Тлуста Г.Ю., Шолойко А.С. та ін.]; За ред. В.Д. Базилевича – К.: Логос, 2014. – 544 с.
7. Супрун А. А. Страхування: навч. посіб. реком. МОНУ / А. А.Супрун, Т. О. Зайвенко. – Львів : Магнолія 2006, 2012. – 248с.
8. Яворська Т. В. Страхування: навч. посіб. / Т.В. Яворська. – Л.: 2008. — 250 с.

3.2. Допоміжні джерела

1. Базилевич В. Д. Страхування: підручник / В. Д. Базилевич. – К.: Знання, 2012. – 1019 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа./ В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич [3-те вид.] – К.: Товариство “Знання”, КОО, 2003. – 250 с.
3. Вовчак О.Д. Страхування: Навчальний посібник./ О.Д. Вовчак [3-те вид.] – Львів: “Новий світ-2000”, 2006. – 480 с.
4. Горбач Л. М. Страхування: навч. посіб. / Л. М. Горбач, О. Б. Каун. – К.: Кондор, 2011. – 520с.
5. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Страхування: Термінологічний словник. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк [2-е вид]. – Львів: Бескіт Біт, 2002. – 104 с.
6. Заруба О.Д. Страхова справа: Підручник. / О.Д. Заруба – К.: Товариство "Знання", КОО, 1998. – 321 с.
7. Осадець С.С. Страхування / С.С. Осадець. – К.: КНЕУ, 2002. – 528 с.
8. Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 30.04.1996. – № 18. – Ст. 78.
9. Сокиринська І. Г. Журавльова Т. О. Аберніхіна І. Г. Страховий менеджмент : навч. посіб. / І. Г.Сокиринська, Т.О.Журавльова, І. Г.Аберніхіна – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. – 301с.
10. Страхова справа [Текст] : навч. посіб. / Аулін В. В., Дігтяр Б. С., Солових Є. К. - 2010. - 291 с.
11. Страхове право України: Підручник для вищих навчальних закладів/ [Біленчук Д.П., Біленчук П.Д., Залетов О.М., Клименко Н.І.] – К.: Атіка, 1999. – 368 с.
12. Страхування: лабораторний практикум. / Р.В. Пікус, Н.В. Приказюк, Г.Ю. Тлуста, А.С.Шолойко, О.М. Лобова. — К.: Логос, 2014. — 208 с.
13. Страхування: Підручник: [Керівник авт. кол. і наук. ред. С. С. Осадець, д-р, екон. наук, проф.] – К.: КНЕУ, 2002. – 528 с.
14. Страхування: Теорія та практика: навч.-метод. посіб. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временно та ін.; за заг. ред. проф. Н. М. Внукової. – Х.: Бурун Книга, 2011. –376 с.
15. Ткаченко Н. В. Страхування: навч. посіб. для самостійної роботи студентів / Н. В. Ткаченко. – К.: Ліра-К, 2010. – 375 с.
16. Ткаченко Н.В. Страхування: навч. посіб. / Н.В. Ткаченко. – К.: Ліра-К, 2007. – 376 с.
17. Фисун І. В. Страхування: навч. посіб. / І. В. Фисун, Г. М. Ярова. – К.: ЦУЛ, 2011.– 232 с.

18. Шахов В.В. Страхование: Учебник для вузов./ В.В. Шахов –М.: Страховой полис, ЮНИТИ, 1997.–326 с.

Тема 1

1. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України [Електронний ресурс] / Л. М. Богріновцева, Ю. Ю. Вергелюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2018. - Вип. 31. - С. 174-179. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_37
2. Безпека страхового ринку України в умовах фінансової глобалізації: загрози та напрями регулювання [Електронний ресурс] / А. І. Ігнатюк, А. С. Шолойко // Економіка України. - 2019. - № 4. - С. 18-28. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2019_4_4
3. Гарматюк К. А. Оцінювання впливу макроекономічних факторів розвитку економіки на діяльність ринку страхування / К. А. Гарматюк // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2018. - № 95. - С. 96-106.
4. Модернізація фінансових технологій на ринку страхових послуг в умовах розвитку інтернет-страхування [Електронний ресурс] / Л. М. Алексеєнко, Г. М. Кулина // Економічний простір. - 2018. - № 135. - С. 150-161. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2018_135_16
5. Онісіфорова В. Ю. Аналіз ринку страхових послуг України / В. Ю. Онісіфорова, Т. М. Болотова, Л. О. Остапенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2018. - № 2. - С. 137-149.
6. Особливості розвитку страхового ринку як сегменту фінансового ринку [Електронний ресурс] / С. І. Дробязко, Ю. І. Мельникова // Економіка. Фінанси. Право. - 2018. - № 9. - С. 21-25. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_9_7
7. Оцінка фінансової безпеки страхового ринку в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н. С. Ситник, О. В. Кравцова // Бізнес Інформ. - 2019. - № 10. - С. 219-225. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2019_10_32
8. Садовенко М. М. Проблеми та перспективи розвитку медичного страхування в Україні / М. М. Садовенко, А. О. Чепа // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2018. - Т. 23, Вип. 4. - С. 139-142.
9. Стан фінансової безпеки страхового ринку України [Електронний ресурс] / І. О. Чкан // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2018. - № 1. - С. 186-191. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znptdau_2018_1_27
10. Сучасний стан соціального страхування в Україні [Електронний ресурс] / Є. Б. Коцюбинська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. - 2018. - Вип. 2. - С. 33-36. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ptmbo_2018_2_8
11. Танклевська Н. Методичні підходи до визначення сутності та класифікації страхування / Н. Танклевська, В. Ярмоленко // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. - 2017. - Vol. 3, № 4. - С. 147-159.
12. Фінансова безпека страхового ринку України [Електронний ресурс] / І. Б. Хома, Н. А. Абрамчук // Економіка. Фінанси. Право. - 2018. - № 6. - С. 13-16. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_6_5

Тема 2

1. Адамова О. С. Предмет договору морського страхування: до постановки проблеми [Електронний ресурс] / О. С. Адамова // Часопис цивілістики. - 2018. - Вип. 28. - С. 14-17.
2. Василевська Н. С. Особливості об'єкта договору добровільного медичного страхування [Електронний ресурс] / Н. С. Василевська // Правова держава. - 2017. - № 27. - С. 86-90.
3. Клименко О. В. Напрями вдосконалення регулювання ринку страхування / О. В. Клименко // Економіка України. - 2019. - № 7-8. - С. 55-70.
4. Ледвій О. І. Адміністративно-правове регулювання страхування як виду підприємницької діяльності / О. І. Ледвій // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2019. - Вип. 21. - С. 154-160.

5. Міловська Н. В. Виникнення та етапи розвитку договірних відносин страхування [Електронний ресурс] / Н. В. Міловська // Приватне право і підприємництво. - 2018. - Вип. 18. - С. 143-148.
6. Міловська Н. В. Забезпечення належного виконання договірних зобов'язань зі страхування [Електронний ресурс] / Н. В. Міловська // Приватне право і підприємництво. - 2020. - Вип. 20. - С. 100-106.
7. Міловська Н. В. Неустойка як спосіб забезпечення виконання зобов'язань за договором страхування [Електронний ресурс] / Н. В. Міловська // Приватне право і підприємництво. - 2019. - Вип. 19. - С. 134-137.
8. Модернізація фінансових технологій на ринку страхових послуг в умовах розвитку інтернет-страхування [Електронний ресурс] / Л. М. Алексеєнко, Г. М. Кулина // Економічний простір. - 2018. - № 135. - С. 150-161. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/есpros_2018_135_16
9. Онісіфорова В. Ю. Аналіз ринку страхових послуг України / В. Ю. Онісіфорова, Т. М. Болотова, Л. О. Остапенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2018. - № 2. - С. 137-149.
10. Соловей Н. В. Тенденції та ризики сучасного страхування / Н. В. Соловей, Я. І. Сухопер // Економіка. Фінанси. Право. - 2019. - № 11(2). - С. 28-31.
11. Становлення договірної регулювання соціального страхування в Україні [Електронний ресурс] / Н. І. Чудик-Білоусова // Університетські наукові записки. - 2018. - № 3-4. - С. 158-176. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2018_3-4_17
12. Чудик-Білоусова Н. І. Становлення договірної регулювання соціального страхування в Україні [Електронний ресурс] / Н. І. Чудик-Білоусова // Університетські наукові записки. - 2018. - № 3-4. - С. 158-176.

Тема 3

1. Арутюнян С. С. Медичне страхування в Україні: вибір концептуальних підходів до реформування / С. С. Арутюнян, О. В. Ітигіна // Вісник соціально-економічних досліджень. - 2015. - Вип. 2. - С. 219-225
2. Баєв В. В. Організаційно-правові засади медичного страхування туристів / В. В. Баєв, О.В. Баєва, І. Я. Антоненко // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. - 2019. - Вип. 2. - С. 137-147.
3. Бойко О. І. Недержавне пенсійне страхування як доповнення до солідарного пенсійного забезпечення / О. І. Бойко // Вісник Сумського державного університету. Серія : Економіка. - 2019. - № 3. - С. 102-109.
4. Вплив тенденцій соціального страхування на розвиток системи страхового захисту в Україні [Електронний ресурс] / Т. Д. Кривошлик // Бізнес Інформ. - 2018. - № 12. - С. 239-245. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2018_12_34
5. Гарматюк К. А. Оцінювання впливу макроекономічних факторів розвитку економіки на діяльність ринку страхування / К. А. Гарматюк // Моделювання та інформаційні системи в економіці. - 2018. - № 95. - С. 96-106.
6. Європейський досвід інтеграційних процесів в галузі комерційного та соціального страхування [Електронний ресурс] / Л. О. Позднякова // Молодий вчений. - 2019. - № 6(2). - С. 198-204. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_6\(2\)_13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2019_6(2)_13)
7. Кириченко А. В. Особливості страхування життя населення / А. В. Кириченко // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Економіка. - 2019. - № 15. - С. 104-107.
8. Лобова О. М. Тенденції страхування життя в Україні / О. М. Лобова, М. Г. Кудря // Финансовые услуги. - 2017. - № 2. - С. 27-33.
9. Михайлова Н. В. Медичне страхування туристів, які виїжджають за кордон / Н. В. Михайлова, В. В. Карцева // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 122-126.
10. Особливості надання фінансових послуг компаніями страхування життя в Україні [Електронний ресурс] / Х. І. Штирхун, Ю. П. Романенко, О. П. Романенко. // Фінансові

- дослідження. - 2018. - № 1. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/find_2018_1_14
11. Садовенко М. М. Проблеми та перспективи розвитку медичного страхування в Україні / М. М. Садовенко, А. О. Чепа // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2018. - Т. 23, Вип. 4. - С. 139-142.
 12. Стешенко О. Д. Дослідження ринку страхування життя в Україні в умовах євроінтеграції / О. Д. Стешенко, В. О. Гамора // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2019. - № 2. - С. 210-218.
 13. Страхування життя в контексті соціального захисту населення [Електронний ресурс] / Н. В. Цимбаленко // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки. - 2018. - № 3. - С. 73-79. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2018_3_13
 14. Танчак Я. А. Аналітична оцінка сучасного стану та перспектив розвитку ринку страхування життя в Україні / Я. А. Танчак // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економіка, управління та адміністрування. - 2018. - № 4. - С. 105-110.
 15. Тимошенко І. В. Особливості медичного страхування на некомерційній основі: міжнародний аспект / І. В. Тимошенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2018. - Вип. 18(3). - С. 77-81.
 16. Тичковська О. В. Медичне страхування як гарантія конституційного права на життя / О. В. Тичковська // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 1(3). - С. 91-93.
 17. Худолій Л. М. Місце ринку особового страхування в ринковій системі і його сегментація / Л. М. Худолій, І. В. Собко // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2018. - № 191. - С. 92-98.
 18. Шевчук Ю. В. Удосконалення нормативно-правового забезпечення фінансування медичного страхування в Україні / Ю. В. Шевчук // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2017. - Вип. 24(2). - С. 93-97.

Тема 4

1. Александрова Г. М. Васильєва К. Ю. Роль страхування в убезпеченні економічних ризиків підприємництва [Електронний ресурс] / К. Ю. Васильєва // Економіка та держава. - 2012. - № 4. - С. 64-66.
2. Галушак В. В. Страхування кредитних ризиків / В. В. Галушак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - № 16(1). - С. 105-107.
3. Грабчук О. М. Страхові ризики у сфері страхування туризму / О. М. Грабчук // Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Економіка. - 2015. - Т. 23, вип. 9(1). - С. 3-8.
4. Лобова О. Ефективність страхування ризиків підприємницької діяльності в аграрному секторі [Електронний ресурс] / О. Лобова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2014. - Вип. 3. - С. 70-76.
5. Онісіфорова В. Ю. Аналіз ринку страхових послуг України / В. Ю. Онісіфорова, Т. М. Болотова, Л. О. Остапенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2018. - № 2. - С. 137-149.
6. Павленко О. П. Страхування ризиків фінансово-кредитних установ як домінуючого елементу ринку фінансових послуг / О. П. Павленко // Молодий вчений. - 2016. - № 3. - С. 143-149.
7. Поліщук Н. В. Ризики як запорука страхування іпотечного кредитування сільського господарства / Н. В. Поліщук // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2017. - Вип. 5(2). - С. 123-126.
8. Понятійно-категоріальні засади страхування фінансових ризиків [Електронний ресурс] / О. Панченко // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2019. - № 2. - С. 236-244. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppcu_2019_2_27

9. Проблематичні аспекти розвитку страхування фінансових ризиків підприємства [Електронний ресурс] / Я. А. Танчак, М. М. Миколишин // Проблеми економіки. - 2019. - № 4. - С. 193-199.
10. Проблеми та перспективи розвитку страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні [Електронний ресурс] / Г. М. Александрова // Молодий вчений. - 2016. - № 6. - С. 1-4.
11. Решетник Л. Окремі правові питання розвитку екологічного страхування життя та здоров'я громадян від негативного впливу джерел підвищеної екологічної небезпеки / Л. Решетник // Історико-правовий часопис. - 2013. - № 2. - С. 88-93.

Тема 5

1. Грицина О. В. Оцінка основних методів здійснення страхування врожаю сільськогосподарських культур [Електронний ресурс] / О. В. Грицина, Ю. М. Томашевський // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2018. - № 4. - С. 131-139.
2. Липкань О. В. Теоретико-методичні засади формування страхування природно-кліматичних ризиків у сільському господарстві [Електронний ресурс] / О. В. Липкань, К. В. Ткаченко // Інноваційна економіка. - 2016. - № 9-10. - С. 170-174.
3. Лобова О. Ефективність страхування ризиків підприємницької діяльності в аграрному секторі [Електронний ресурс] / О. Лобова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. - 2014. - Вип. 3. - С. 70-76.
4. Луценко О. А. Сучасний стан та перспективи розвитку ринку аграрного страхування / О. А. Луценко, Л. А. Поливана // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. - 2018. - №191. - С. 273-284.
5. Основні методи проведення страхування урожаю сільськогосподарських культур та їхні переваги і недоліки [Електронний ресурс] / Ю. Томашевський // Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія : Економіка АПК. - 2019. - № 26. - С. 124-128.
6. Особливості оподаткування та соціального страхування фермерських господарств [Електронний ресурс] / В. Скупейко, В. Хомка, О. Вознюк, А. Грицайко // Аграрна економіка. - 2020. - Т. 13, № 1-2. - С. 14-22. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ae_2020_13_1-2_4
7. Писаренко Н. В. Формування системи інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників у процесі страхування аграрних ризиків [Електронний ресурс] / Н. В. Писаренко // Стратегія економічного розвитку України. - 2018. - № 42. - С. 162-177.
8. Потійко С. В. Аналітичне забезпечення управління сільськогосподарським страхуванням [Електронний ресурс] / С. В. Потійко // Проблеми системного підходу в економіці. - 2019. - Вип. 3(2). - С. 223-228.
9. Пристемський О. С. Роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки розвитку сільського господарства [Електронний ресурс] / О. С. Пристемський, А. Ж. Сакун // Економічний аналіз. - 2018. - Т. 28, № 4. - С. 100-105.
10. Роль страхування у забезпеченні фінансової безпеки розвитку сільського господарства [Електронний ресурс] / О. С. Пристемський, А. Ж. Сакун // Економічний аналіз. - 2018. - Т. 28(4). - С. 100-105. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2018_28\(4\)_16](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2018_28(4)_16)
11. Сокол С. В. Змішане страхування сільськогосподарських ризиків: держава та аграрний страховий пул [Електронний ресурс] / С. В. Сокол // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. - 2014. - Вип. 40. - С. 260-265.
12. Томашевський Ю.
13. Чечоткін В. В. Страхування сільськогосподарських виробників як запорука успішного розвитку аграрного сектору економіки України [Електронний ресурс] / В. В. Чечоткін, О. С. Пристемський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2020. - Вип. 30. - С. 214-217.

Тема 6

1. Адамова О. С. Предмет договору морського страхування: до постановки проблеми [Електронний ресурс] / О. С. Адамова // Часопис цивілістики. - 2018. - Вип. 28. - С. 14-17.
2. Жигальська Ю. Ю. Аналіз судової практики у сфері визнання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів нікчемними / Ю. Ю. Жигальська // Слово Національної школи суддів України. - 2017. - № 2. - С. 83-95.
3. Жигальська Ю. Ю. Аналіз судової практики у сфері визнання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів нікчемними [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Жигальська // Слово Національної школи суддів України. - 2017. - № 2. - С. 83-95.
4. Інвестиційні інструменти фінансового механізму гарантування у системі автотранспортного страхування [Електронний ресурс] / О. М. Салайчук // Інвестиції: практика та досвід. - 2018. - № 6. - С. 22-27. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_6_6
5. Курінна А. В. Сучасні тенденції страхування транспортних засобів в Україні / А.В.Курінна // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 59. - С. 158-164.
6. Михайлова Н. В. Медичне страхування туристів, які виїжджають за кордон / Н. В. Михайлова, В. В. Карцева // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 122-126.
7. Онісіфорова В. Ю. Аналіз ринку страхових послуг України / В. Ю. Онісіфорова, Т. М. Болотова, Л. О. Остапенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2018. - № 2. - С. 137-149.
8. Особливості фінансового механізму гарантій у системі автотранспортного страхування [Електронний ресурс] / О. М. Салайчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2018. - № 1. - С. 148-155. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2018_1_28
9. Ткаченко О. А. Деякі аспекти розробки та функціонування експертної системи "Страхування на транспорті" [Електронний ресурс] / О. А. Ткаченко, О. І. Ткаченко, Г. О. Ковбатюк // Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій. Серія : Транспортні системи і технології. - 2019. - Вип. 33(2). - С. 18-27.

Тема 7

1. Слободянюк О. В. Тенденції розвитку страхування майна в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Слободянюк, М. С. Бендюк // Причорноморські економічні студії. - 2019. - Вип. 41. - С. 170-175.
2. Брюховецька І. О. Класифікація страхування майна громадян [Електронний ресурс] / І. О. Брюховецька // Молодий вчений. - 2016. - № 9. - С. 19-22.
3. Дідоренко Т. В. Методика обліку витрат і доходів зі страхування майна на сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] / Т. В. Дідоренко, І. М. Белова // Молодий вчений. - 2018. - № 5(2). - С. 699-703.
4. Жигальська Ю. Ю. Аналіз судової практики у сфері визнання договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів нікчемними / Ю. Ю. Жигальська // Слово Національної школи суддів України. - 2017. - № 2. - С. 83-95.
5. Канєва Т. В. Сучасний характер функціонування і подальші напрями розвитку страхування майна в Україні / Т. В. Канєва, Д. В. Наливайко // Економічний вісник університету. - 2017. - № 32(1). - С. 251-257.
6. Косова Т. Д. Формалізація розвитку сегменту майнового та ризикового страхування [Електронний ресурс] / Т. Д. Косова, О. В. Слободянюк // Економічний вісник університету. - 2017. - Вип. 33(1). - С. 336-342.
7. Курінна А. В. Сучасні тенденції страхування транспортних засобів в Україні / А.В.Курінна // Журнал східноєвропейського права. - 2019. - № 59. - С. 158-164.
8. Наливайко Д. В. Оцінка ризику під час страхування майна [Електронний ресурс] / Д. В.

- Наливайко // Бізнес-навігатор. - 2017. - Вип. 3. - С. 145-148.
9. Наливайко Д. В. Страхування майна в умовах економічних перетворень [Електронний ресурс] / Д. В. Наливайко // Економіка та держава. - 2018. - № 10. - С. 106-109. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2018_10_23
 10. Онісіфорова В. Ю. Аналіз ринку страхових послуг України / В. Ю. Онісіфорова, Т. М. Болотова, Л. О. Остапенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2018. - № 2. - С. 137-149.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу - <http://www.rada.gov.ua>
2. Державний служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
4. Національний банк України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Європейської організації страхування та пенсійного забезпечення (ЕІОРА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eiopa.europa.eu>
6. Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nfr.gov.ua>.

Розробник навчально-методичних матеріалів:

Викладач дисципліни – старший викладач кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування.

_____ Алла КРУШИНСЬКА

27 жовтня 2020 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

27 жовтня 2020 року, протокол № 3.

Завідувач кафедри _____ Віктор СИНЧАК

27 жовтня 2020 року

Декан факультету управління та економіки _____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

27 жовтня 2020 року

Погоджено методичною радою університету 20 листопада 2020 року, протокол № 3.

Голова методичної ради _____ Ірина. КОВТУН

20 листопада 2020 року

Обліковий обсяг – 1,68 ум.др.арк.